

Ikitaabo kyo'muleevi Zakariya Indangiriro

Mu yiki kitaabo, Zakariya aloziizi ukuheereza Abahisiraheeri ikise kwo bayuse ukuyubakulula inyumba ya Rurema. Na mu kugira kwokwo, bakizi langaalira ubushobozi bwa Rurema, si butabe bwe'mwabo.

Na mu kuyusa ikitaabo, aganwiri ngiisi kwo Masiya agaki yija ku lusiku lwe'mberuuka, anahime abagoma baage booshi, halinde Rurema alonge ukutwala ikihugo ku bukalage bwage.

Yiki kitaabo kyangagabulikana mwo kubiri: Ibigaajo 1-8 biri mu yerekana amabone ga Zakariya.

Ibigaajo 9-14 biri mu yerekana ngiisi kwo'lya Masiya agayija, halinde abandu booshi banatwirwe ulubaaja ku lusiku lwe'mbeka.

Muziizi muguma gwi'sikamiro, guli mu Zakariya 4.6: «Haaho, ulya muganda anambwira: “Nahano agweti agabwira Zurubaberi kwokuno: Ukuhasha kwawe, kutagaaba ku misi yawe, kandi iri ku bushobozi bwawe. Si ugaahasha naaho ku butabaazi bwo'Mutima gwani.”»

Ībiri mwo ku bwofi

a) Indangiriro, no'kukengula abandu batwikire ku byaha (1.1-6)

- b) Amabone munaana mu bushigi buguma (1.7-6.8)
- c) Zakariya abwirwa kwo ayimike Yoshwa, abe Musingi Mukulu (6.9-15)
- d) Rurema ali mu siima ukuli no'lukogo, si kutali kuyishalisa (7)
- e) Imihango ya Rurema (8-10)
- f) Yayewe imwo'mungere muzira kamaro (11)
- g) Ngiisi kwo Masiya agayija (12-13)
- h) Nahano agayija, anawale abwatiiri ku kitumbi kyage (14)

Nahano ahamagala Abahisiraheeri kwo bamúgalukire

¹ Ikyanya Mwami Dariyo we'Perisiya akahisa imyaka ibiri atwaziri, mu mwezi gwo'munaana, ino ndumwa ya Nahano ikahikira umuleevi Zakariya mugala Berekiya, mwijukulu Hido. Nahano anadetaga, ti:

²⁻³ «N'garakarira bweneene bashokuluza biinyu. Ku yukwo, ugendi bwira Abahisiraheeri kwokuno: “Nie Nahano wo'bushobozi bwoshi! Aaho! Mungalukirage, gira naani nimúgalukire.”

⁴ «Mutakizi ba nga balya bashokuluza biinyu. Si yaho kare, abaleevi bâli kizi babwira, ti: “Nahano wo'bushobozi bwoshi, amùbwira kwokuno: Mutwikirage ku mabi giinyu! Mutanakizi ki gagira”. Kundu kwokwo, batanaloza ukunyuvwa, batanandwaza. ⁵ Aahago! Buno, yabo bashokuluza biinyu balyagagi hayi? Si keera bakafwa, kuguma na'baleevi baabo.

6 «Ikyanya n'gagwanwa nakengula yabo bashokuluza biinyu ku bigaki yiji ba, byoshi byanakoleka, nga ngiisi kwo n'gababwira. Kyanatuma bagatwikira ku ngesho zaabo mbi, banadeta: “Ala twe! Ngiisi kwo Nahano akagwanwa atukengula, kwo byanakoleka. Keera akatuhana, ukukulikirana ne'ngesho ziitu mbi.”»

Amabone ga mbere: Ifwarasi

7 Iri hakalenga igindi myezi ishata, mu lusiku lwa makumi gabiri na zina zo'mwezi gwi'kumi na muguma, kuli kudeta umwezi gwe'Shebati, Nahano anashubi bwira umuleevi Zakariya igindi ndumwa. Kwokwo, Zakariya anadeta:

8 «Mu bushigi, n'gabona umundu ashoniri ku fwarasi ndukula, anayimaaziri mu ndeegu, ha kati ke'biti bye'mihadasi. Ha nyuma lyage, hâli riiri abandi bandu, bashoniri ku zindi fwarasi ndukula, na ku ze'kivuuzo, na ku ze'kitare. 9 Nanabuuza umuganda kwokuno: “E nahamwitu! Yizi fwarasi, zigweti migeeza miki?” Uyo muganda, ti: “Ngola ngakusobanulira.”

10 «Ulya mundu úwâli yimaaziri mu biti bye'mihadasi, ananjuyya, ti: “Yaba bashoniri ku fwarasi, Nahano abalungika, gira bagendi tanduula íbiri mu kihugo.”

11 «Kwokwo, ulya muganda wa Nahano, ngiisi ábâli shoniri ku yizo zindi fwarasi banamúbwira: “Keera twatanduulaga ikihugo. Emwe! Ikihugo kyoshi kituziizi.”

12 «Ulya muganda, iri akayuvwa kwokwo, anabuuza: “E Nahano wo'bushobozi bwoshi!

Si keera wahisa imyaka makumi galinda, ug-weti ugarakarira akaaya ke'Yerusaleemu, kiri no'tundi twaya twa mu Buyuda. Aahago! Ugaahisa ikindi kyanya kihi, halinde unashubi tukejeerera?" ¹³ Nahano anashuvya umuganda ye twâli ririinwi. Yiryo ishuvyo, lyâli riiri liija, lyanamúholeeza.

¹⁴ «Uyo muganda anambwira kwokuno: “Uberangirage, halinde abandu booshi bakuyuvwe. Mukuba, Nahano wo'bushobozi bwoshi, adetaga kwokuno:

Akaaya ke'Yerusaleemu, kuguma no'mugazi Sayuni, mbikuuziri bweneene.

¹⁵ Si abandu be'gindi milala, kundu bayu-vwiti kwo batuuziri ku butoge, boohe mbashavuriiri.

Irya gindi milala, ubwa mbere, nâli kizi barakarira hiniini naaho.

Halikago buno, keera baleezagya ulugero mu kukizi libuza abandu baani.

¹⁶ Ku yukwo, nie Nahano wo'bushobozi bwoshi, nadetaga kwokuno:

E bandu be'Yerusaleemu! Ngamùgalukira, ninamùyereke ulukogo lwani.

Inyumba yani igaki yubakululwa, kiri na'kaaya kooshi kwakundi.”»

¹⁷ Ha nyuma, ulya muganda anambwira mbu mbamenyeese kwo Nahano wo'bushobozi bwoshi adetaga kwokuno:

«Ngashubi toola akaaya ke'Yerusaleemu, kabe ke'mwani, na njubi holeeza abandu be'Sayuni.

Kiri no'tundi twaya twani twoshi, tugaki shubi gala ngana.»

2

Amabone ga kabiri: Amahembe na'batuzi

¹ Haaho, nanashubi langiiza, nanabona amahembe gana. ² Ulya muganda úwâli kizi nganuza, nanamúbuuza, ti: «Yaga mahembe, biryagagi biki?» Na wa naye, ti: «Yaga mahembe, guli mugani gwe'binyamahanga íbiri no'bushobozi. Byo bikashaabula Abayuda, na'Bahisiraheeri, kiri na'bandu be'Yerusaleemu.»

³ Ha nyuma, Nahano anashubi nyereka abatuzi bana. ⁴ Nanashubi múbuuza: «Yaba bandu, bikagi byo bayiji gira?» Na wa naye, ti: «Yibyo binyamahanga íbikayiji teera iki-hugo kye'Buyuda, yabo batuzi bayiji bileeza mwe'kinyukura, bakabuli biminika.»

Amabone ga kashatu: Umugozi gwo'kugera

⁵ Nanashubi langiiza, nanabona umundu afumbiiti umugozi gwo'kugera. ⁶ Nanamúbuuza: «Ewe! Ugweti ugagenda hayi?» Na wa naye, ti: «Ngweti ngagenda mu kaaya ke'Yerusaleemu, gira ngendi kagera ubula-bula na'matambi.»

⁷ Ulya muganda úwâli kizi nganuza, anagendi sanganira uwabo úwâli kizi yija imunda ali. ⁸ Kwokwo, ulya muganda úwâli kizi nganuza anabwira uwabo, ti: «Ukwabaduke, ugendi bwira guliira musore úgufumbiiti umugozi gwo'kugera: “Yako kaaya ke'Yerusaleemu, kagaaba kataki zungulusirwi ne'nzitiro. Kagaki

yijula mwa'bandu ne'bitugwa, halinde abandu bataganaki kwirwa mwo. Ee! Bandu bingi bakola bagatuula inyuma lye'nzitiro zaako.”

⁹ «Nahano adesiri kwokuno: “Niehe nienyene, ngababeera nga luzitiro lwo'muliro, úluzungulusiri akaaya. Kiri na mu kati kaabo, ngayerekana mwo'bulangashane bwani!”»

Ábakahunga, Nahano abakengeera

¹⁰ Nahano adetaga kwokuno: «Mwe n'gashabulira mu mbande zooshi ze'kihugo! Ngahwe! Mutibitage, mulyoke i Babeeri, uluhande lwe'mbembe. ¹¹ E bandu be'Yerusaleemu, mwe mukahungira i Babeeri! Muvwarukage maashi, gira muyifuuse!»

¹² Nahano wo'bushobozi bwoshi, akanduma mu kati ko'bulangashane, kwo ndete hi'gulu lya yibyó binyamahanga, kundu bikamùshahula ibindu, ti: «Ku kasiisa, ngiisi úgamùhuma kwo, iri ahuma ku mboni yi'su lyani.

¹³ «Yibyó binyamahanga, ngamùyihoolera byo. Si abaja baabo, nabo bo bagayiji bashahula ibindu!» Haaho, lyo mugaamenya kwo Nahano wo'bushobozi bwoshi, ye kandungika.

¹⁴ Nahano adetaga kwokuno:

«E bandu be'Yerusaleemu, mukizi yimba, iri munabanda akabuuli.

Mukuba, ngayiji mùtuula mwo.

¹⁵ Ku yikyo kyanya, ibinyamahanga bingi, bigayiji nyibiika kwo,

halinde nabo banabe bakola bandu baani.

Ee! Nienyene ngola ngayiji mùtuula mwo.»

Kwokwo, lyo mugaamenya kwo Nahano wo'bushobozi bwoshi ye kandungika.

- 16 Nahano agashubi yabiira ikihugo kye'Buyuda,
kibe kye'mwage,
anashubi toola na'kaaya ke'Yerusaleemu
kwakundi.
- 17 Mwe bandu mweshi, mukwaniini muhulike
imbere lya Nahano.
Si akola agavyuka, anahuluke ahandu haage
heeru!

3

Amabone ga kana: Umugingi Mukulu Yoshwa

¹ Haaho, uyo muganda ananyereka umug-
ingi mukulu Yoshwa, akoli yimaaziri imbere
lyo'muganda wa Nahano. Uyo Yoshwa, Shetaani
anayiji yimanga ilulyo lwage, gira alonge
ukumúlega.

² Nahano, anabwira Shetaani kwokuno: «E
Shetaani, nie Nahano ngweti ngakufumba
akanwa. Ee! Keera n'gatoola i Yerusaleemu,
na ngweti ngakufumba akanwa! Aahago! Uyo
Yoshwa, ka atalyagagi nga mubeza gwo'lushaali
úgwashumbuulwa mu muliro?»

³ Uyo Yoshwa, ikyanya âli yimaaziri im-
bere lyo'muganda, âli yambiiti ibyambalwa íbiri
kwe'kikwi.

⁴ Uyo muganda, anabwira abaabo ábâli yi-
maaziri yaho, kwo bamúhogolage yiby byam-
balwa. Ha nyuma, anabwiraga Yoshwa, ti:
«Ibyaha byawe, keera nabishaazagya. Ngola
ngakuyambika ibyambalwa biija byo'mulimbo.»

⁵ Naani, ti: «Mumúyambikage no'mulondo
mweru gwo'kumúsoosa kwi'twe.» Kwokwo,

ikyanya uyo muganda wa Nahano akaba ayi-maaziri yaho, banamúsoosa ikitambala kwi'twe, kuguma ne'byambalwa byo'mulimbo.

⁶ Uyo muganda wa Nahano, anabwira Yoshwa kwokuno: ⁷ «Nahano wo'bushobozi bwoshi, adetaga kwokuno: “Iri wangakizi nzimbaha, unakizi ngolera ku bwitonde, haaho, ugayimangira inyumba yani, kuguma ne'bibaaja byayo. Na nguhanguule kwo ukizi yimanga kuguma na yaba bandi.”»

Rurema agalungika umukozi wage

⁸ «E Yoshwa, ulyagagi musingi mukulu. Na niinyu mwe baabo bagingi! Yuvwirizi!

Si mwe muyerekiini íbiki gweti bigayija.

Ngolaga ngaleeta umukozi wani, ulya úli mu buuzibwa Ishibwe.

⁹ Lolagi! Yiri ibuye írikeyengiini, ngweti ngali-biika imbere lya Yoshwa.

Kundu liri liguma naaho, halikago liri mwe'mbande zirinda ízikeyengiini.

Yiryo ibuye, ngola ngalihokoorora kwa'mandiko.

Na kwakundi, ku lusiku luguma naaho, ngayami shaaza ibyaha íbiri mu yulubaza kino kihugo.

Kwokwo, kwo ndesiri, nie Nahano wo'bushobozi bwoshi!

¹⁰ Yulwo lusiku, ikyanya lugahikaga, mugalalikana mwenyene kwa mwenyene, mu kati ko'mutuula, munagendi shambaalira mu ndalo ziinyu ze'mizabibu, na mu bimbehwa bye'biti biinyu bye'mitiini.»

4

Amabone ga kataanu: Ikiterekero kya'matara

¹ Ulya muganda úwâli nganuziizi, anayiji nzisimula, nga mundu úwalyoka mwi'ro, ² anambuuzza: «Biki ubwini?» Na wa naani, ti: «Mbwini ikiterekero kya'matara íkikatulwa mu nooro, kiteresirwi kwo'mutanga gwo'kubiikira kwa'mavuta. Yikyo kiterekero, kiri kwa'matara galinda. Na ngiisi itara lihiiti indambi zirinda. ³ Ha butambi lye'yo mbiikiro ya'mavuta, hali ibiti bibiri bye'mizehituuni, kiguma ilulyo, ne'kindi ilumoshó.»

⁴ Nanashubi múbuuzza, ti: «E nahamwitu, yibi byoshi, biloziizi ukudeta biki?» ⁵ Na wa naye, ti: «Ewe! Ka utayijagi?» Na wa naani, ti: «Nanga, e waliha!»

Rurema alagaanía Zurubaberi ubutabaazi

⁶ Haaho, ulya muganda anambwira: «Nahano agweti agabwira Zurubaberi kwokuno:

Ukuhasha kwawe, kutagaaba ku misi yawe,
kandi iri ku bushobozi bwawe.

Si ugaahasha naaho ku butabaazi
bwo'Mutima gwani.

⁷ Kiri na nangungubanga wo'mugazi, gutagakuhangirira.

Si ugagushaabula!

Ne'kyanya ugabiika ibuye lye'mbeka mu
nyumba ya Rurema,

abandu bagakizi deta kiranga, ti:
“Ibuyahiri! Ibuyahiri!”»

⁸ Nahano anashubi mbwira kwokuno:

9 «Zurubaberi ye kabiikaga ulutaliro lwe'nyumba ya Rurema, ye ganagiyusa.»

Yibyo byoshi, mango biyiji kolekaga, lyo mu-gaamenya kwo Nahano wo'bushobozi bwoshi ye kandungika imwinyu.

10 Mutakwaniini ukukizi gayiriza umukolwa, mbu bwo mwagutondeera ku bushobozi buniini. Si Nahano ashambiiri ukubona ngiisi kwo Zurubaberi akatondeera ukuyubakulula inyumba ya Rurema.

Haaho ulya muganda anambwira kwokuno: «Galya matara galinda, gayerekiini amasu galinda ga Nahano, ganali mu kizi langiiza hooshi mu kihugo.»

11 Nanashubi buuza uyo muganda: «Biryā bitī bibiri bye'mizehituuni ibiyimaaziri ku mbande zombi ze'mbiikiro, biryagagi biki? 12 Kiri na galya matavi gabiri ge'mizehituuni, biri biki? Si gabiisirwi ha butambi lye'rya misiho ikatulwa mu nooro. Na'mavuta gagweti gagakizi hunguluka mwo.»

13 Na wa naye, ti: «Ewe! Ka utayiji?» Na wa naani, ti: «Nanga, e waliha!» 14 Na wa naye, ti: «Yibyō bitī bibiri, biyerekiini balya bandu babiri abatalwirwi mu kushigwa amavuta gira bakizi kolera Nahano wa'mahanga gooshi.»

5

Amabone ga kalindatu: Ikitaabo ikiri mwi'daaki

1 Nanashubi langiiza, nanabona ikitaabo kibungirize, kigweti kigabalala mu kyanyaanya.

² Ulya muganda, anambuuza, ti: «Biki ubwini?» Na wa naani, ti: «Mbwini ikitaabo kibungirize, kigweti kigabalala mu kyanyaanya. Ubula-bula bwakyo, ziri meetere ikumi, no'bwofi bwakyo, ziri meetere zitaanu.»

³ Ulya muganda, ti: «Mu kiriira kitaabo, muyandisirwi idaaki irigatibukira mu kihugo kyoshi. Yikyo kitaabo, ku luhande luguma kuyandisirwi kwa'bazimba booshi bagayimulwa mu kihugo. Na ku lundi luhande, kuyandisirwi kwo booshi ábagweti bagabiika indahiro ze'bibeessa, nabo bagayimulwa mwo.»

⁴ «Nahano wo'bushobozi bwoshi, adetaga kwokuno: “Yiryo idaaki, ngalilungika mu nyumba ya ngiisi muzimba, na mu ya ngiisi úgweti úgakizi koleesa iziina lyani, mu kubiika indahiro ze'bibeessa. Lirya idaaki, ligabeera mwomwo, halinde iyo nyumba, linagijigiivye lwoshi-lwoshi, ukutondeerera ku miganda yayo, halinde ukuhisa ku mabuye gaayo.”»

Amabone ga kalinda: Umukazi úli mu kitiri

⁵ Ulya muganda úwâli gweti úganganuuzza, ananyegeera, anambwira: «Yinamula amasu, halinde ubonage íbigweti bigayija.» ⁶ Na wa naani, ti: «Kikagi kiriira?»

Uyo muganda, ti: «Kiri kitiri íkiyijwiri amahube ga'bandu ba'mahanga gooshi.»

⁷ Yikyo kitiri, kyâli hiiti umutumbikizo úgukatulwa mu kyuma kyo'lusasi. Lyeryo, gwanatumbuulwa, nanayami bona umukazi akibwatiiri mwo.

⁸ Ulya muganda, ti: «Uyu mukazi, guli mugani gwe'bitalaalwe!» Kwokwo, anashubi mûtunda mu kitiri, anakitumbikira.

⁹ Iri n'gashubi yinamula amasu, nanabonaga abakazi babiri bagatunduuka, bagweti bagabalala ku misi, nga ábali mu yehuulwa ne'mbuusi. Ibyubi byabo, byâli riiri ne'misi nga yo'tubangarara. Yabo bakazi, banayabiira kirya kitiri, banakibalalana mu kyanyaanya.

¹⁰ Nanabuuza ulya muganda, ti: «Kirya kitiri, hayagi bagweti bagakitwala?» ¹¹ Na wa naye, ti: «Bagweti bagakitwala mu kihugo kye'Shinaari. Ne'yo munda, bagakiyubakira indaaro. Iyo ndaaro, ikyanya igaaba ikola ibiringiini, bagasingula mwo yikyo kitiri ho kitangashagana.»

6

Amabone go'munaana: Amagaare gi'zibo

¹ Nanashubi langiiza, nanabonaga amagaare gi'zibo, gagweti gagatunduuka ha kati ke'migazi ibiri ye'miringa. ² Igaare lya mbere, lyâli kizi kululwa ne'fwarasi ndukula. Ne'lya kabiri, lyâli kizi kululwa ne'fwarasi nyiiru. ³ Ne'lya kashatu, lyâli kizi kululwa ne'fwarasi ze'kitare. Ne'lya kana, lyâli kizi kululwa ne'fwarasi ndobeke mwe'kivuuzo. ⁴ Ulya muganda úwâli nganuziizi, nanamúbuuza ti: «E nahamwitu, yaga magaaare, gagweti migeeza miki?»

⁵ Uyo muganda, ti: «Yago, iri imitima ina. Iri mu ba iyimaaziri imbere lya Nahano wo'bushobozi bwoshi. Na buno, igweti igagendi kola.» ⁶ Yiryo igaare íriri mu kululwa

ne'fwarasi nyiiru, liloziri imbembe. Ne'lyabo íriri mu kululwa ne'fwarasi ye'kitare, liloziri imuga. Ne'lyabo íriri mu kululwa ne'fwarasi ndobeke, liloziri ikisaka.

⁷ Yizo fwarasi kwo zâli mbagarusi, zanatunduukaga, zanasara kwo zigende zigatanduula ikihugo. Umuganda, ti: «Bwija! Mugendi kitanduula.» Kwokwo, zanayami genda.

⁸ Haaho, ulya muganda anambamagala, anambwira kwokuno: «Langiiza! Ziryá fwarasi ízikagenda imbembe, keera zikaluhuusa umutima gwani iriira munda.»

Umugingi mukulu Yoshwa ayambikwa ulushembe

⁹ Igambo lya Nahano lyanashubi nyijira kwokuno: ¹⁰ «Abandu ábali mu mbohe i Babeeri bakulungikira ulutengu, ku njira ya Heridayi, na Tobiya, na Yedaya. Aaho! Uyami gendi luyabiira ngiisi ho bahikira, ha mwa Yosiya, mugala Sefaniya. ¹¹ Yizo harija ne'nooro, uziyabiire, unalingaanie mwo'lushembe, unaluyambike umugingi mukulu Yoshwa, mugala Yozadaki. ¹² Unamúbwire kwo Nahano wo'bushobozi bwoshi, adetaga kwokuno:

“Hano, halyagagi umundu, úli mu buuzibwa Ishibwe.

Uyo mundu, halya ho atuuziri, agahagan-gaala, anayiji yubakulula inyumba yani.

¹³ Iyo nyumba yani, ye gagiyubakulula, Agayambala ibyambalwa bye'kyami, anabuli gingikwa ku kitumbi kyabwo, gira atwale abandu.

Ha butambi lyage, hagabwatala no'muingi ku kye'mwage.

Yabo bombi, bagakizi yuvwanwa ngana-ngana.

¹⁴ «“Lulya lushembe, lugalangwa mu nyumba yani, mu kukizi kengeera ulushaagwa lwa Heridayi, no'lwa Tobiya, no'lwa Yedaya, no'lwa Yosiya, mugala Sefaniya.”»

¹⁵ Abandu bagakizi lyoka i mahanga, gira nabo bayiji tabaala ukuyubakulula irya nyumba ya Nahano. Haaho, lyo niinyu mugaamenya kwo Nahano wo'bushobozi bwoshi ye kandungika imwinyu. Iri mwangasimbaha Rurema Nahamwinyu, yaga gooshi gagaki yiji koleka.

7

Ihano hi'gulu lyo'kuyishalisa

¹ Ikyanya mwami Dariyo akahisa imyaka ina atwaziri, mu siku zina zo'mwezi gwo'mwenda, kuli ukudeta umwezi gwe'Kisirewi, Igambo lya Nahano lyanashubi hikira Zakariya. ² Abandu ba mu kaaya ke'Beteeri, bâli tumiri Sarezeri bo na Regemu-Mereki, kuguma na'batabaazi baabo, kwo bagendi tabaaza Nahano. ³ Bâli kwiriiri ukugenda iwa nyumba ya Rurema, gira bagendi buuza abagingi ba Nahano, kuguma na'baleevi, ti: «Ngiisi mwaka, mu mwezi gwa kataanu, ka tukwiriiri tugenderere no'kukizi lira, iri tunayishalisa, nga kwo twâli yamiri tugweti tugaagira?»

⁴ Nahano wo'bushobozi bwoshi anashuvya, ti:

⁵ «Mushuvye abagingi, kuguma na'batuulaga

booshi kwokuno: “Keera halenga imyaka makumi galinda mugweti mugayishalisa, iri munayijengeza ku ngiisi mwezi gwa kataanu na gwa kalinda. Kundu kwokwo, ka biri ukuli kwo mwâli kizi yishalisa hi'gulu lyani? Nanga, maashi! ⁶ Kiri na bunu, ku kyanya muli mulya iri munanywa ku siku ziinyu ngulu, si muli mu yisimiisa mwenyene naaho!”»

⁷ Si ukulyokera kishangi, abaleevi bâli kizi mùkanukira kwi'ziina Iya Nahano. Ku yikyo kyanya, abatuulaga be'Yerusaleemu, na'ba mu twaya útubazungulusiri, bâli tuuziri mu butoge. Kiri ne'kihugo kya mwi'shamba, no'tugangazi twe'Buyuda, byâli yijwiri abandu bingi.

⁸⁻⁹ Nahano wo'bushobozi bwoshi, anashubi bwira Zakariya kwokuno: «Mukizi twa imaaja ku njira ikwaniini, munakizi yuvwirana indengeerwa, iri munakizi girirana amiija. ¹⁰ Mutakizi libuza banamufwiri, kandi iri fuuvi, kandi iri binyamahanga, kandi iri abakeni. Mutanakizi shungika ukugirirana buligo.»

¹¹ Bashokuluza biinyu, bâli kizi lahira ukunyuvwa. Bakambeereza ingoto, iri banaziba amatwiri gaabo, gira batayuvwe. ¹² Emwe! Ikyanya âli mali baheereza Umutima gwage ku njira ya'baleevi, banakizi yumuusa imitima yabo, banaba mindagabika. Batanalooza ukuyigirizibwa na Nahano wo'bushobozi bwoshi! Kyo kikatuma agabarakarira.

¹³ Anakyulaga, ti: «Ikyanya n'gabahamagalaga, batanandwaza, kyanatuma nabo, ikyanya bakandabaaza, ndanabayakula.

¹⁴ Nanabashabulira hala mu mahanga,

banagendi tuula yo nga binyamahanga. Ikihugo kyo bâli siziri, kyanahinduka mushaka. Ndaaye mundu úkakilenga mwo. Emwe! Kirya kihugo, kundu kyâli simisiizi, haliko kyanaba kikolaga ishamba naaho.»

8

I Yerusaleemu igashubi ba mwo'mutuula

¹ Nahano wo'bushobozi bwoshi, anashubi mb-wira kwokuno: ² «Nguuziri i Yerusaleemu bwe-neene! Emwe! Yulwo rukundo, luyagagi nga muliro úguyasiri mu kati kaani. ³ Kyo kitumiri nadetaga kwokuno: Ngagalukira i Yerusaleemu, na njubi tuula mwo. Iyo munda i Yerusaleemu igashubi detwa Kaaya kemeera. Umugazi gwani Sayuni, gugakizi detwa Mugazi mweruusibwa.»

⁴ Nahano wo'bushobozi bwoshi, adetaga na kwokuno: «Abashaaja biinyu, abashosi na'bakazi, kundu bakolaga mu shigira ku ngoni, haliko bagaki shubi bwatala ku njira mu kaaya. ⁵ Injira za yako kaaya, zigayijula ulukeme-keme lwa'batabana na'banyere ábagakizi zishaatira mwo.

⁶ «Nie Nahano wo'bushobozi bwoshi, nadetaga kwokuno: “Imwinyu mwe mukafuuka, yibyo byoshi, hali ikyanya byangabonekaga nga bitaz-iziri. Kundu kwokwo, imwani, bishobokiini.”

⁷ «Nie Nahano wo'bushobozi bwoshi, nadetaga kwokuno: “Ku kasiisa, abandu baani, ngabag-uluula halinde banalyoke isheere ne'muga, ⁸ banayiji tuula i Yerusaleemu mu kati ko'butoge. Bagaaba bali bandu baani. Naani, na mbe

Rurema wabo. Ngababeera mwemeera, na ngizi bagirira íbikwaniini.”»

⁹ Nahano wo'bushobozi bwoshi adeta kwokuno: «Muyihe ikise! Bwo keera mwatondeera ukuyubakulula inyumba yani, mugiyusagye. No'kulyokera ku lusiku bakatondeera ukuyubaka ulutaliro lwe'nyumba ya Rurema, mwâli kizi yuvwa ngiisi kwa'baleevi bagweti bagaadeta kwo mugiyusagye!

¹⁰ «Ikyanya batâli zaazi tondeera ukuyubakulula inyumba ya Rurema, ndaazo fwaranga zo bangahembiri kwa'bakozi, kandi iri zo'kukoleesa ibitugwa. Ndaanaye mugeezi úwâli kizi genda no'butoge. Si abagoma bâli riiri ngiisi luhande, nanashombania abandu booshi.

¹¹ «Halikago buno, balya bandu baani ábasigiiri, ndagaki bahana, nga kwo nâli kizi bahana ubwa mbere.» Kwokwo, kwo Nahano wo'bushobozi bwoshi adesiri.

¹² «Buno, mukolaga mugashubi byala imbuto mu kati ko'mutuula. Invula igashubi nia, halinde imizabibu inashubi tongeka ku bwingi. Ee ma! Idaho ligashubi yeza. Iyo migashani yoshi, abandu baani ábakoli sigiiri, bagaki gibona.

¹³ «E bandu be'Buyuda, na'be'Hisiraheeri, kundu amaziina giinyu gâli kizi koleesibwa mu gandi mahanga ngi'daaki, halikago buno, ngolaga ngamûkiza. Munaleete imigashani mu bandi bandu. Ku yukwo, mutaki yobohage! Si muyihe ikise!»

¹⁴⁻¹⁵ E bandu be'Yerusaleemu, na'be'kihugo kyoshi kye'Buyuda! Nahano wo'bushobozi bwoshi adeta kwokuno: «Yaho kare, ikyanya

bashokuluza biinyu bakandaakaza, n'gahiga kwo ngamùhaniiriza, ndakanashiginya mu shungi zaani.

«Haliko buno, keera n'gahiga ukumùgashaanira. Kwokwo, mutaki yobohe. ¹⁶ Si mukizi gira kwokuno: Ngiisi muguma winyu, akizi deta ukuli imbere lyo'wabo. Ne'kyanya mugabuulania, mukizi twa imaaja ku njira ikwaniini, halinde abandu bakizi tuula mu mutuula! ¹⁷ Mutanakizi shungikirana amabi, kandi iri kukizi biika indahiro ze'bibeessa. Si yago mabi gooshi, ngashombiragi bweneene! Kwokwo, kwo nie Nahano ndesiri.»

Isiku zo'kuyishalisa zigahinduka ukuba siku ngulu

¹⁸ Nahano wo'bushobozi bwoshi, anashubi mbwira kwokuno: ¹⁹ «Mwâli kizi yishalisa mu kuyerekana umwizingeerwe, mu mwezi gwa kana, na mu gwa kataanu, na mu gwa galinda, kiri na mu gwi'kumi. Kundu kwokwo, yugwo mwizingeerwe gwoshi, keera gukamala! Mu yiby byanya leero, Abayuda bakola bagakizi shambaala, iri banagenda ku kisegengo. Kwokwo, mukizi kunda ukuli, mukizi kunda no'mutuula!»

²⁰ Nahano wo'bushobozi bwoshi, adetaga kwokuno: «Ibinyamahanga, kiri na'batuulaga ba mu tundi twaya twingi, bagaki shubi yiji tuula i Yerusaleemu. ²¹ Abandu ba'kaaya kagama, bagagendi bwira abaabo, ti: “Twehe, tukola tugagenda i Yerusaleemu, gira tugendi kizi yikumba Nahano wo'bushobozi bwoshi! Aahago! Mugirage tugendanwe!” ²² Ku kasiisa,

abandu bingi, kiri ne'milala ihimbiri, bagayija i Yerusaleemu, gira bayiji ndooza, banakizi mbu-una kwo ngizi bagashaanira.»

²³ Nahano wo'bushobozi bwoshi, adetaga kwokuno: «Mu yizo siku, ibinyamahanga ikumi, bigagwatira Umuyuda muguma ku byambalwa. Yabo booshi, banamúbwire, ti: “Keera tukayuvwa kwo Rurema mutuliinwi. Aahago! Leka tukizi mùkulikira!”»

9

Ibinyamahanga bye'butambi byatwirwa ulubaaja

¹ Ino ndumwa ya Nahano, iri mu hika mu kihugo kye'Hadiraki, na mu kaaya ke'Damasiki. Mukuba, amasu ga Nahano gagweti gagakizi tanduula Abahisiraheeri. Na kwakundi, gali mu lola ku bandi bandu booshi.

² Nahano anagweti aganatuma indumwa hi'gulu lya'kaaya ke'Hamaati, ku mbande ze'Damasiki, kuguma no'twaya twe'Tiiro na twe'Sidooni. Yutu twaya twoshi, kundu abandu baatwo balyagagi benge-benge, halikago bagaki hanwa nyene.

³ Yako kaaya ke'Tiiro, keera kakayiyubakira inzitiro ngomu, kanayilundiraga iharija ne'nooro, nga lukungu mu njira.

⁴ Kundu kwokwo, birya bindu byamwo byoshi, Nahano agaki binyaga. Na zirya nzitiro zo'kuyisiikira mwo, agazitibulira mu nyaaja.

Kalya kaaya, umuliro gugakajigiivya lwoshi-lwoshi!

⁵ Abandu be'Hashikelooni, mango babonaga ngi-isi kwe'Tiuro yashereera, bagayami kanguka ne'kyoba.

Kiri na'bandu be'Gaza, na'be'Hekurooni, nabo bagayoboha, banateere umulangaaliro.

Mwami we'Gaza, agayami yitwa.

Na mu kaaya ke'Hashikelooni, ndaaye mundu úgasigalaga mwo.

⁶ Mu kaaya ke'Hashidoodi, ibinyamahanga byo bigayiji katuula mwo.

Kwokwo, kwo Nahano agaamala ubwikangaate bwa'Bafirisiti.

⁷ Inyama ze'bitugwa byo baniga, ngazinyugutula mu tunwa twabo,

kiri na íbikatangwa imwe'migisi.

Ngiisi ábagafuuka mu kati kaabo, bagayiji ba'bandu baani,

nga kwa'Bayuda nabo bali be'mwani.

Abafirisiti be'Hekurooni, bagayibiika ku bandu baani,

nga kwo balya Bayebuusi bakagira.

⁸ Inyumba yani, nienyene ngagilaliiraga, gira abasirikaani batayiji giteera.

Ee ma! Yabo bandu baani, ngoli babiisiri kwa'masu,

hatayije ikinyamahanga íkigashubi yifunda mu kihugo kyabo.

Mwami wo'kuleeta umutuula

⁹ E bandu be'Sayuni! Mushambaalage!

E bandu be'Yerusaleemu! Mubandage ak-abuuli!
Langiizi! Mwami winyu agweti agamùyijira.
Uyo mwami, ye kwaniini, anali muhimi.
Kuguma na yibyoy, ali mutuudu, anashoniri ku punda.

Punda wage, akiri mwanuke.*

- 10 Ngamúshaagiza amagaare gi'zibo, kuguma ne'fwarasi zo'kugakulula,
halinde bitaki bonekage mu kihugo kya Hifurahimu,† kandi iri mu Yerusaleemu.
Kiri ne'miheto yi'zibo, ngagivuna-vuna.
Umwami winyu, aganywaniisa ibinyamahanga byoshi kuguma, mu kati ko'mutuula.
Ubwami bwage, bugalyokera ku nyaaja nguma, halinde ku gindi,
bunalyokere ku lwiji Hefuraati, halinde ukuhisa he'kihugo kihekiiri.

Imbohe zaguluulwa

- 11 Nahano adetaga kwokuno: «Keera tukanywanaga ikihango,
twanakikwiza ku njira yo'muko.
Kyo kitumiri ngaguluula imbohe ziinyu,
zilyokage ho zishwekiirwi mu kirimbi-rimbi kizira miiji.
- 12 E mbohe, mwe muki langaliiri!
Mugalukirage mu kaaya kiinyu kazitire.
Buno, namùlagaania kwokuno: Ku ngiisi malibu gwo mwáli kizi longaga,

---

* 9:9 9.9 Mataayo 21.5; Yohana 12.15. † 9:10 9.10 Hano Hifurahimu, buli bwami bwe'Hisiraheeri kandi iri bwe'mbembe.

- ngola ngamùgalulira amiija ubugira kabiri.
- ¹³ Ngolaga ngakoleesa Abayuda bakizi ba nga miheto yani.
Abahifurahimu nabo, nabagira babe nga myambi yani.
E Sayuni! Ulyagagi kikalage kyo'musirikaani!
Ngaatuma abandu baawe nga ngooti, gira bagendi teera Abagiriki.»
- ¹⁴ Nahano agahulukira ku bandu baage mu kibungu.
Irya myambi yage, agakizi givurumika nga mulavyo.
Rurema wo'bushobozi bwoshi, agadihiriza ik-ibuga.
Anayiji teera abagoma nga mbuusi ngayu ye'kisaka.
- ¹⁵ Nahano wo'bushobozi bwoshi, agakizi haliza abandu baage.
Si abagoma boohe, agabajiga, anabaminike lwoshi-lwoshi.
Yabo bagoma, bagakizi yamiza nga balaluka idivaayi,
baganayonwa umuko, gunakizi golomba, nga muko gwi'tuulo úguli mu nzoozo, gunali gwa kushangira ku tugongo twa'katanda.
- ¹⁶ Ku yikyo kyanya, Rurema Nahamwabo agaakiza abandu baage,
nga kwo'mungere agweti agaakiza ibibuzi byage.
Nabo, banalangashane mu kihugo, nga mabuye ge'kishingo go bakalimbiisa mwo'lushembe.

17 Emwe! Bagaaba banonosiri ngana-ngana,
 banalimbiisibwe bweneene!
 Imisore yabo mitabana ne'minyere, igaafika
 bweneene,
 bwe'ngano ne'divaayi bigaaba bikoli lugu-
 usiri.

10

Tutakizi huuna imigisi, si tukizi huuna Nahano

¹ Nahano, ye mu leeta invula ku njira ye'bibungu.
 Ku yukwo, mumúhuunage invula
 yo'munjogi-njogi.

Agamùniekeza invula nyingi,
 halinde imbuto zinayere mu ndalo ziinyu.

² Kundu mugweti mugahanuusa imizimu, halik-
 ago igweti igakizi mùteba naaho.

Na kundu mugweti mugahanuusa abal-
 aguzi, si bagweti bagaadeta ibibeesha.

Kiri na ábali mu deta mbu bangasobaanura
 ibirooto,
 nabo bagweti bagaadeta ibibeesha naaho,
 buzira kuholeezania.

Abandu baani, bali mu genda bagayangaara.

Bali mu teerwa nga bibuzi bizira mungere.

Rurema alagaania ukuguluula abandu

³ Nahano wo'bushobozi bwoshi, adetaga
 kwokuno:

«Ngoli rakariiri abangere biinyu, ibirongoozi.

Na buno, ngolaga ngabahaniiriza.

Haliko abandu baani, Abayuda, boohe ngweti
 ngabalanga.

Ngabasikamya, halinde babe bikalage nga
 fwarasi mwi'zibo.

- 4 Mu Bayuda, mwo mugalyoka abatwali.
 Bagakizi sikama ngi'buye lyo'kukania ak-
 agongo ko'lutaliro.
 Banabaagage nga kaguli ko'kushwekera
 kwi'heema,
 banabe bakomu nga muheto gwi'zibo.
- 5 Ee ma! Bagaaba ndwani ngana-ngana
 mwi'zibo.
 Bagakizi genda bagakandagira abagoma
 baabo nga bidaka.
 Bwo bali kuguma na Nahano, ikyanya bagakizi
 lwa,
 bagakizi hima kiri na'bagoma ábali mu gen-
 dera ku fwarasi.
- 6 Yabo Bayuda, kuguma na'Bahisiraheeri,
 ngabasikamya, na mbakize.
 Na bwo mbakuuziri, ngashubi bagalulira
 imwabo.
 Ngaaba nga ndazindi balahira.
 Si nie Rurema Nahamwabo.
 Ne'kyanya bagambuuna, ngabashuvya.
- 7 Abahifurahimu bagaaba bakolaga ndwani.
 Bagashambaala bweneene, nga ábakoli ny-
 wiri idivaayi.
 Ikyanya abaana baabo bagakizi bona kwokwo,
 nabo banashagaluke.
 Ee! Imitima yabo, igakizi shambaala mu kati
 ka Nahano.
- 8 Yabo bandu baani, ikyanya ngabahamagala,
 bagayija bandibitiiri,
 bwo keera n'gabaguluula.
 Kundu bakiri bagerwa naaho,
 si bagashubi luguuka, nga kwo bâli luguusiri
 kare.

- 9 Kundu n'gabashabulira mu mahanga, nga
kwo'mundu ali mu biba imbuto,
halikago bagakizi ngengeera iyo munda bali.
Ikyanya bagaaba keera bakira, kuguma
na'baana baabo,
Iyo bagashubi galuka mu kihugo kyabo.
- 10 Kundu n'gabashaaza i Miisiri, ne'Hasuriya,
ngabagalulira imwabo.
Baganashubi tuula mu kihugo kye'Giryadi na mu
kye'Lebanooni,
banaluguuke, halinde batanaki kwire mwo.
- 11 Bagalengaga mu makuba, nga bandu
abajabuka inyaaja.
Nie Nahano, ngashuuta imidunda yayo,
kiri no'tulingi two'lwiji Niire, ngatuyumya.
Kundu Abahasuriya bagweti bagayikangaata, si
bagaki goka.
Kiri na'Bamiisiri kwakundi, ubutwali bwabo
bugaasiba.
- 12 Abandu baani, ngakizi basikamya ku
bushobozi bwani,
halinde banakizi genda ngiisi ho baloziizi.
Kwokwo, kwo nie Nahano, ndesiri.»

11

Abanabushobozi bashulikwa

- 1 E migazi ye'Lebanooni! Uyigulage imiryango
yawo,
halinde umuliro guyiji jigiivya ibiti byawe
bye'myerezi.
- 2 E biti bye'shindano, mubululukage.
Si ibiti bye'myerezi, kundu biryagagi bila bwe-
neene,

haliko bikakunyuka naaho.

E migazi ye'Bashaani! Na niinyu, mubululuke!
Kundu ulubako lwinyu lushuba luhamu
bweneene, buno keera lukatemwa.

³ Yuvwi ngiisi kwa'bangere bagweti bagabulu-
luka,
bwe'ndagiriro zaabo keera zasherebera.

Yuvwi na ngiisi kwe'ndare zigweti zikalunduma,
bwe'bishungu-shungu byazo ibishuba ku
ndekeera ye'Yorodaani keera byayanuuka.

Abangere babiri

⁴ Rurema Nahamwitu, adetaga kwokuno:
«Ugendi ba mungere we'kiso kye'bibuzi
íkishungisirwi ukugendi tongeerwa. ⁵ Ábali mu
kizi bigula bali mu bitongeera, buzira kubona
kwo bagira buligo. Na ábali mu kizi biguliisa
nabo, bali mu deta: “Kongwa imwa Nahano!
Buno, keera twagalaga!” Kiri na'bangere baabyo
boonyene, ndaayo ndengeerwa babiyuvwitiiri.

⁶ «Kwokwo, nie Nahano nadetaga kwokuno:
Kiri na naani, yabo bandu, ndagaki shubi
bakejeerera. Si ngaaleka bakizi libuzibwa
na'batuulani baabo, balibuzibwe kiri na mwami.
Ikihugo kyabo, kigashereezibwa lwoshi-lwoshi.
Ndaanaye mundu ye ngalekaga kwo atoloboke
mu maboko gaabo.»

⁷ Kwokwo nanagendi ba mungere wa yibyo
bibuzi byo yabo badandaza keera balingika-
nia gira bigendi tongeerwa. Nanayabiiraga
ingoni zibiri. Ngoni nguma, nanagihamagala

Bugashaane. Ne'gindi, Buguma. Kwokwo, nana-gendi langa ibibuzi. ⁸ Mu mwezi muguma naaho, nanayami yimula abangere baabyo bashatu.

Kundu kwokwo, birya bibuzi, ndanaki biyigenderera. Nabyo, byananjomba. ⁹ Kwokwo, nanabibwira: «Ndagaki genderera ukushubi ba mungere winyu. Iri mugaafwa, mufwe! Ne'ri mugayitwa, muyitwe! Ne'bigafuuka, bilooza bikizi janganulana!»

¹⁰ Ha nyuma, nanayabiiraga irya ngoni yani Bugashaane, nanagivuna mwo kubiri. Kwokwo, kwo n'gayerekana kwo keera n'gahongola ikihango, kundu twâli mali kinywana na'bandu baani. ¹¹ Ee! Ku kyekyo kyanya, lyo nayami kihongola. Ngiisi bibuzi ibiri mwo'bukaholwe, byanayami sobanukirwa kwo Nahano ye wambwira ukugira kwokwo.

¹² Ha nyuma, nanashubi babwira kwokuno: «Iri byangamûsimiisa, mundihe ibihembo, nga kwo bingwiriiri. Kandi iri nanga, mulekage!» Kwokwo, banambaruurira ibingorongoro makumi gashatu bye'harija, nga mbembo yani.

¹³ Ha nyuma, Nahano anambwira: «Irya mbe-mbo, ka yo iyerekiini ikishingo kyani? Aahago! Yutwo tufwaranga, utukabule umutuzi.» Kwokwo, nanatuyabiira, nanatukabula umutuzi mu nyumba ya Nahano.

¹⁴ Ha nyuma, kandi, nanatoolaga irya ngoni ya kabiri iri mu buuzibwa Buguma, nanagivunaga mwo kubiri, mu kuyerekana kwe'kihango kya'Bayuda bakanywana na'Bahisiraheeri, nakyo keera kyahongolwa.

15 Nahano anashubi mbwira: «Leero, uyigirage nga kafwa-busha ko'mungere! 16 Kwokwo, kwo ugayerekana ngiisi kwo ngaheereza kino kihugo umungere útagahalalira ibibuzi kandi iri ibyanabuzi, kundu bikola bigagendi tongeerwa. Kiri na íbikomesiri, atanakizi bibuka. Na íbikiri bigumaana kwakundi, atanakizi biragira. Si ikyanya agaabona íbishishiri, lyoki agakizi birya. Anakizi janganula kiri ne'binogosho byabyo.»

17 Yayewe imwa mungere kafwa-busha!
Si agweti agajandirira ibibuzi byage!
Aahago! Mwi'zibo, ingooti igayami singula
ukuboko kwage,
inatumite kiri na mwi'su lyage lye'lulyo!
Kwokwo, yukwo kuboko kunayami nyaala.
Ni'su lyage lye'lulyo, linayami humaala
lwoshi-lwoshi!

12

I Yerusaleemu igagwatwa, haliko Nahano agagiguluula

1 Nahano anadeta igindi ndumwa hi'gulu lya'Bahisiraheeri kwokuno: «Nie Nahano n'gatabika igulu, n'ganabiika indaliro ze'kihugo. Na kwakundi, nie gweti ngakizi biika umundu mwo'bugumaana.

2 «Ngahindula akaaya ke'Yerusaleemu, kabe nga kilalusa, gira kagendi lalusa amahanga gooshi ga'batuulani. Ku kyanya gagazunguluka akaaya ke'Yerusaleemu, kiri ne'kihugo kyoshi kye'Buyuda nakyo kigayibumbulika haashi. 3 Ku

yulwo lusiku, ngaagira akaaya ke'Yerusaleemu, gube mukungubwe muzito bweneene. Ne'kyanya abandu ba yago mahanga bagaagira mbu bagutelule, bagayami guyikomeeresa kwo.

⁴ «Nie Nahano nadetaga kwokuno: “Ku lulya lusiku, ngaleezagya ifwarasi zaabo mwe'kihuumula, kuguma na ábali mu zigendera kwo. Yizo fwarasi zaabo, ngazihumaaza. Halikago, abandu be'Buyuda boohe, ngakizi bahaliza. ⁵ Haaho, abatwali ba'Bayuda bagabwirana, ti: Abatuulaga be'Yerusaleemu keera bakayikania mu kati ka Nahano wo'bushobozi bwoshi! Ee! Ye Rurema wabo.”

⁶ «Ku yikyó kyanya, ngaaba nga nayasa yabo batwali ba'Bayuda, babe nga kivumbo mu lubako, kandi iri nga ngoke nvunde mu biiro bye'ngano. Kwokwo, kundu abandu bagaaba babazungulusiri, haliko, bagayami basivya, fye! Si abatuulaga be'Yerusaleemu boohe, bagagenderera ukutuula mu kati ko'butoge.»

⁷ Nahano agatee himira abandu be'Buyuda, akabuli himira na'be'Yerusaleemu. Kwokwo, lyo yabo bandu be'Yerusaleemu, kiri na'be'kibusi kya Dahudi, batayiji yihaya kwo bo bakuliiri abaabo ábasigiiri mu kihugo kye'Buyuda.

⁸ Ku kyekyo kyanya, yabo batuulaga be'Yerusaleemu, Nahano agabasiikira. Ngiisi úlyagagi mwolo mu kati kaabo, agaaba akola kikalage nga mwami Dahudi. Yabo beene Dahudi nabo, bagaaba bakola nga Rurema yenyene! Bagaaba bashushiini no'muganda wa Nahano, bwo ye gakizi barongoora. ⁹ Nahano adetaga kwokuno: «Ku yikyó kyanya, kundu

ibinyamahanga bigayiji gira mbu bibateere i Yerusaleemu, haliko nienyene ngayiji bisivya byoshi. ¹⁰ Beene Dahudi, ngabatabaala kuguma na'bandi booshi ábatuuziri i Yerusaleemu. Bagakizi girirana amiija, iri banakizi huuna Rurema. Na bwo bakandumita, bagandoleera, banakizi nyimbira inyimbo ze'kigandaaro.* Bagandirira, ngo'mundu úgweti úgalirira umwana wage we'kininga. Bagabululuka ngana, ngo'mundu úli mu kizi bululukira ifula yage. ¹¹ Lulya lusiku, abandu be'Yerusaleemu bagabululuka mu kigandaaro kihamu, nga kwo bakagandaara Hadaadi-Rimooni, mu ndekeera ye'Megido.

¹² «Abahisiraheeri booshi bagabululuka. Na ngiisi ikondo ligakizi gandaara ndalu-ndalu. Abashosi bagalirira haabo, na'bakazi haabo. Kwokwo, beene Dahudi bagagandaara kwabo, na beene Natani kwabo. ¹³ Beene Laawi, bagagandaara kwabo, na beene Shimeyi kwabo. ¹⁴ Ngiisi ikondo mu Bayuda ligagandaara kwalyo-kwalyo. Abashosi bagabeera haabo, na'bakazi haabo.

13

Rurema agasivya abaleevi be'bibeesh

¹ «Ku yikyo kyanya, ishyoko igatondeera ukuhinga, gira iyeruuse ibyaha bya beene Dahudi, ne'bya'batuulaga be'Yerusaleemu.»

² Nahano wo'bushobozi bwoshi, adetaga kwokuno: «Ku kirya kyanya, ngashaaza imigisi

---

* **12:10** 12.10 Yohana 19.37.

mu Bahisiraheeri. Kiri na'maziina gaayo, gagayibagirwa lwoshi-lwoshi.

«Ngazimiiza abaleevi be'bibeesh, kiri ne'mizimu íri mu bakoleesa. ³ Iri umundu angashubi tanga ubuleevi bwe'bibeesh, emwe! Yishe bo na nyina boonyene, bagamúbwira: “Si ufitiirwi ukubeesh kwi'ziina lya Nahano. Aahago! Ukufwa, ugaafwa!” Ne'kyanya agaaba aki gwetí agaadeta ubuleevi bwe'bibeesh, lyo balya babusi boonyene, bagayami múyita ne'ngooti.

⁴ «Ku yikyo kyanya, umundu ukutanga ubuleevi bwe'bibeesh, kugamúteeza ishoni. Batagaki yambala imirondo íyahangwa mu bwoya, mbu batebe abandu kwo balyagagi baleevi. ⁵ Si ngiisi muguma, agakizi deta, ti: “Niehe ndalyagagi muleevi, nanga! Si ndi mulimi naaho. Nyamiri ndi mulimi ukulyokera mu busore bwani!” ⁶ Ne'ri umundu angamúbuuzagya, ti: “Yizi nguma íziri mu boneka ku magala gaawe, ziri za bikagi?”, anashuvye, ti: “N'gakomerekera imwa mwira wani!”»

Ibibuzi byashaabuka

⁷ Nahano wo'bushobozi bwoshi, adeta kwokuno:

«E ngooti, uvyukage, gira uteere uwitu. Ee ma! Uytage umungere, halinde ibibuzi biyami shaabuka.

Kiri na naani, ngateera ibyanabuzi.*»

⁸ Nahano anashubi detaga kwokuno:

---

* **13:7** 13.7 Mataayo 26.31; Mariko 14.27.

«Mu bandu ba mu kino kihugo, ibimaanye bibiri bya'kashatu, bigaminikwa.

Kihande kiguma naaho, kyo kigasigala mwo.

⁹ Yabo ábagaaba bakoli sigiiri, ngabaleeza mu muliro, halinde banayeruuke.

Ikyanya ngabayeruusa mu muliro, kugaaba nga kuyeruusa inooro ne'harija.

Ikyanya bagaaba bakola beeru, bagandabaaza, naani na mbashuvye.

Ngaadeta, ti: “Bandu baani, yaba!”

Nabo, ti: “Nahano, ye Rurema witu!”»

14

Nahano agayiji twala ikihugo

¹ Mulolage bwija! Si ulusiku lwo Nahano agaatwa kwe'maaja, ukuhika, lugaahika! Haaho, mwe bandu be'Yerusaleemu, abagoma bagamùshahula ibindu munabwini. ² Ee! Nahano agakuumania abandu ba'mahanga gooshi, gira bayiji teera akaaya ke'Yerusaleemu. Yako kaaya, bagakagwata imbira, banamùshahule ibindu mu nyumba ziinyu. Yoo! Kiri na bakiinyu, bagababimbiira ku misi. Ikimaanye kiguma kya'bandu kigatwalwa i mahanga mu buja. Na ábagaaba baki sigiiri, bagahanguulwa kwo basigale mu kaaya.

³ Ha nyuma, birya binyamahanga nabyo, Nahano agabuli gendi bilwisa. Agaalwa nga kwo âli kizi gira kare. ⁴ Lwolwo lusiku, amagulu gaage gagaafina ku mugazi gwe'Mizehitsuuni, isheere ye'Yerusaleemu. Yugwo mugazi, gugayami bunduuka mwo kubiri. Ikimaanye

kiguma kigamwagukira imbembe. Ikindi kinamwagukire ikisaka. Indekeera mbamu igayami boneka, ukulyokera isheere, halinde imuga. ⁵ Mwomwo mwi'yo ndekeera, mwo mugatibitira. Igayajabuka halinde i Hashali. Mugatibita, nga kwo bashokuluza biinyu nabo bakatibita hi'gulu lyo'musisi, ku kyanya kyo'mwami Huziya we'Buyuda. Haaho, lyo Nahano Rurema wani, agayija ali kuguma na'baganda baage bataluule.

⁶ Yulwo lusiku, mutagaki ba no'mulengeerwe, kandi iri mbeho, kandi iri ndara. ⁷ Emwe! Lulya lusiku, lugaaba kwalwo-kwalwo. Nahano yenyene naaho ye lusobanukiirwi. Si umulegerege gutagaki ba no'bukiiri, kandi iri ubushigi. Ulukeera lugakizi tanguula, kiri mu kabigingwe.

⁸ Lwolwo lusiku, ishyoko zigaabira mu kaaya ke'Yerusaleemu. Yago miiji, maguma gagakizi hingira iwa Nyaaja yo'Muunyu. Agandi, ganakizi hingira iwa Nyaaja Mediterane. Yago miiji, gagayama gali mu kizi hinga ngiisi mwaka, kiba kikamo, kandi iri mbondo. ⁹ Nahano agaaba ye mwami we'bihugo byoshi. Yehe yenyene ye gakizi yikumbwa nga Nahano. Ee! Iziina lyage naaho, lyo ligalumbuuka.

¹⁰ Iporoveesi yoshi izungulusiri i Yerusaleemu, igahindulwa ndekeera, ukulyokera i Geba uluhande lwe'mbembe, halinde i Rimooni uluhande lwe'kisaka. Haliko, akaaya ke'Yerusaleemu kagabeera haaho-haaho, ku mugazi gwako. Kagaaba kayajabusiri, ukulyokera ku Mulyango gwa Binyamiini, halinde ku Mulyango gwa Mbere, no'Mulyango

gwe'wa Kagongo. Kagashubi lyokera ku lwingo lwa Hananeeri, halinde ha kikandiro kya Mwami. ¹¹ Yako kaaya, katâye ki shubi hongolwa. Si abandu bagayiji katuula mwo, banakizi ramba no'butoge.

¹² Halikago, ku luhande lwa ábakayiji teera i Yerusaleemu, Nahano agabaleeteraga buno buhanya: Amagala gaabo gagaabola, banakiri bagumaana. Amasu gaabo, gagavunda ganakiri mu bikangara byago. Indimi zaabo, zigaabola zinakiri mu tunwa. ¹³ Yulwo lusiku, Nahano agabahuumiza bweneene, banasigale bakoli shengusiri. Banayihindulirane, halinde ngiisi muguma anagendi teera uwabo.

¹⁴ Balya Bayuda, bagaalwa ha Yerusaleemu. Baganashahula ibindu bya birya binyamahanga batuliinwi, nge'nooro, ne'harija, ne'byambalwa bye'kishingo. ¹⁵ Yubwo buhanya, bugaboneka na ku fwarasi zaabo, na ku biiza bya bapunda, na ku ngamiya, na ku punda, ne'bindi bitugwa bya mu shumbi za'bagoma.

¹⁶ Yubwo buhanya, ikyanya abagoma baguma bagagafuuka mwo, bagakizi zamuukira i Yerusaleemu ngiisi mwaka, gira bakizi gendi yikumba Nahano, mwami wo'bushobozi bwoshi, iri banakizi shambaalira ulusiku lukulu lwe'bitunda. ¹⁷ Ngiisi bandu ábagalahira ukuzamuukira yo, mbu batagayikumba uyo mwami wo'bushobozi, boohe, invula igahangama mu kihugo kyabo. ¹⁸ Kiri Abamiisiri, iri batangakizi zamuukira i Yerusaleemu, gira bashambaalire lulya lusiku lukulu lwe'bitunda, nabo bagalonga bwobwo buhanya,

nge'binyamahanga bye'gindi milala yoshi
ibikalahira ukukizi genda yo. ¹⁹ Kwokwo,
kwa'bandu be'Miisiri bagaahanwa, kuguma
na'bandu ba'gandi mahanga, bwo batagendi
shambaalira lulya lusiku lukulu lwe'bitunda.

²⁰ Yulwo lusiku, kiri ne'mbegere njwekere
ku fwarasi, zigayandikwa kwo gano maga-
mbo: «Zataluulwa imwa Nahano». Inyungu
íziri mu nyumba ya Nahano, nazo zigaaba
zikoli talwirwi imwa Nahano, nga kwokulya
kwe'nzoozo zo'kubiikira umuko ziri ndaluule
imbere lya'katanda. ²¹ Ngiisi nyungu íziri
mu Yerusaleemu na mu kihugo kye'Buyuda
kyoshi, zigaaba zikoli talwirwi imwa Nahano
wo'bushobozi bwoshi. Ngiisi ábagayiji tanga
amatuulo go'kusiriiza, bagakizi zikoleesa mu
kudeeka inyama. Yulwo lusiku, mango lwahika,
abadandaza batagaki labuka mu nyumba ya
Nahano wo'bushobozi bwoshi.

**Ibibiriya: Igambo lya Rurema mu ndeto
ye'kifuliiru
Fuliiru: Ibibiriya: Igambo lya Rurema mu ndeto
ye'kifuliiru (Bible)**

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Fuliiru

Contributor: SIL International (in Africa)

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Feb 2023 from source files
dated 29 Jan 2022

871cddeb-c358-58e1-a46a-1b6006a51f3b